

О. А. Чуб,

к. с.-г. н., докторант, Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-2081-1183>

А. С. Подсоха,

к. е. н., заступник начальника управління-начальник відділу прогнозу, аналізу
та звітності управління з питань виявлення та опрацювання податкових ризиків,
Головне управління ДПС у Харківській області
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8710-6948>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.19.120

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ТА РИЗИКИ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ-ВИРОБНИКІВ МОЛОКА

O. Chub,

PhD in Agricultural Sciences, Department of Economics, Management and Transfer of Innovations in Livestock Farming,
Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine,

A. Podsokha,

PhD in Economics, Chuguyiv Division of Chamber Inspections of the Directorate for Identifying and Processing Tax Risks of
the Main Directorate of the DPS in the Kharkiv Region

FOOD SAFETY AND RISKS FOR MILK PRODUCERS

Стаття присвячена дослідженню продовольчої безпеки та ризиків для підприємств-виробників молока.

У нинішніх реаліях продовольча безпека є одним із фундаментальних чинників національної безпеки та сталого соціально-економічного розвитку країни. Особливої значущості набуває розвиток молочної галузі, яка має суттєвий вплив на формування харчового раціону населення, забезпечення його тваринними білками, а також на збереження робочих місць у сільських регіонах.

Молочне виробництво є одним із ключових напрямів аграрної економіки, що визначає його стратегічну значущість. У цьому контексті особливої ваги набуває аналіз ризиків та пошук ефективних механізмів їхнього зменшення. Формування дієвої державної підтримки, впровадження інновацій та сучасних методів управління ризиками виступають необхідними умовами для забезпечення сталого розвитку молочної галузі.

Встановлено, що продовольча безпека в Україні безпосередньо залежить від стабільності та ефективності молочної галузі, яка забезпечує населення базовими продуктами харчування. У сучасних умовах вона виконує не лише економічну, а й соціальну функцію, тобто підтримує сільське населення, формує експортний потенціал та зміцнює продовольчу незалежність країни.

Визначено, що виробники молока стикаються з низкою ризиків (військові загрози та знищення інфраструктури, скорочення поголів'я та відтік кваліфікованих кадрів, обмеження доступу до фінансування й ринків збуту, коливання закупівельних цін і зниження рентабельності), що можуть підірвати національну продовольчу стабільність.

Доведено, що для зниження цих ризиків необхідна цілеспрямована державна політика, спрямована на інвестиції в інфраструктуру, підтримку фермерів, модернізацію виробництва, розвиток кооперації та збереження внутрішнього споживання.

The article is devoted to the comprehensive study of food security and the identification of existing and potential risks for milk-producing enterprises in Ukraine. In the current realities, food security is considered one of the fundamental pillars of national security and a key factor in ensuring the sustainable socio-economic development of the country. Of particular importance is the stable functioning and development of the dairy industry, which has a significant impact not only on the formation of a balanced and high-quality diet for the population through the provision of essential animal proteins, but also on the preservation of employment in rural areas, support of local economies, and the reduction of social tension in communities. Dairy production is recognized as one of the most strategically important sectors of the agricultural economy, which defines its priority role in national agricultural policy. In this context, the analysis of systemic and situational risks, as well as the search for effective mechanisms to neutralize or minimize them, becomes especially relevant. It is emphasized that the formation of effective and flexible tools of state support, the implementation of innovations, digitalization, and the application of modern methods of risk assessment and management are necessary preconditions for the resilience and dynamic development of the dairy sector. The study reveals that the stability and efficiency of milk-producing enterprises directly influence the country's food sovereignty and independence. Identified risks include military threats and destruction of logistics chains, declining livestock numbers, shortage of qualified personnel, limited access to financial resources, unstable demand and price volatility, and falling profitability. The authors argue that overcoming these challenges requires a purposeful and coordinated government policy aimed at stimulating investment, modernizing infrastructure and production, enhancing cooperation among producers, supporting domestic consumption, and expanding export opportunities. The article concludes that the development of the dairy industry is not only an economic necessity, but also a strategically important factor in ensuring national food resilience, which demands a comprehensive, systemic, and interdisciplinary approach to risk management and long-term planning.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, інновації, молочна галузь, підприємства-виробники молока, продовольча безпека, ризики, продуктивність.

Key words: agro-industrial complex, innovations, dairy industry, milk producers, food security, risks, productivity.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах продовольча безпека виступає одним із ключових елементів національної безпеки та стабільного соціально-економічного розвитку держави. Особливої уваги заслуговує стан молочної галузі, яка відіграє важливу роль у формуванні раціону населення, забезпеченні білками тваринного походження, а також у підтримці зайнятості в сільській місцевості.

На тлі триваючої війни в Україні, економічної нестабільності та загальносвітових викликів (зміна клімату, зростання цін на енергоносії, логістичні труднощі), підприємства, що займаються виробництвом молока,

опинилися в зоні підвищеного ризику. Серед основних проблем — скорочення поголів'я великої рогатої худоби, зниження рентабельності виробництва, зростання собівартості продукції, дефіцит кормів, зменшення платоспроможного попиту населення та обмежений доступ до фінансових ресурсів.

Усе це створює загрозу не лише для стабільності самих підприємств, а й для продовольчої безпеки держави в цілому. Виробництво молока є стратегічно важливим сектором аграрної економіки, тому дослідження ризиків та шляхів їх мінімізації має особливу актуальність. Необхідність формування ефективної державної політики підтримки молочної галузі, а також впровадження інновацій і сучасних підходів до управління ризиками стає вкрай важливою передумовою для її стійкого розвитку.

Таблиця 1. Основні ризики для підприємств-виробників молока та їхній вплив на продовольчу безпеку

Категорія ризику	Опис ризику	Можливі наслідки для підприємств	Вплив на продовольчу безпеку
Економічні	Зростання собівартості (енергоносії, корми, паливо), інфляція	Зниження прибутковості, скорочення виробництва	Зменшення обсягів доступного молока на ринку
Військово-політичні	Руйнування інфраструктури, окупація територій, нестабільність логістики	Зупинка або згорання діяльності підприємств	Дефіцит молочної продукції у певних регіонах
Кліматичні та екологічні	Посухи, нестача води, зменшення врожайності кормових культур	Зниження продуктивності тварин, нестача кормів	Погіршення якості та зменшення обсягів виробництва молока
Технологічні	Відсутність доступу до нових технологій, зношеність обладнання	Низька ефективність виробництва, високі втрати	Погіршення безпечності та якості продукції
Соціальні	Відтік кадрів з сільських територій, зниження кваліфікації	Брак персоналу, зниження якості обслуговування тварин	Зменшення продуктивності галузі
Фінансові	Обмежений доступ до кредитування та інвестицій	Відсутність модернізації, зниження конкурентоспроможності	Неспроможність задовольнити попит на внутрішньому ринку

Джерело: складено автором.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні основи продовольчої безпеки держави, а також питання розвитку молокопереробних підприємств були предметом дослідження багатьох українських науковців (В. Бондаренко, О. Васильченко, О. Луцій, Г. Мазур, Т. Мазур, Н. Присяжнюк, А. Рябчик, Н. Трусова та ін.). Водночас сучасні зміни у зовнішньому середовищі, що впливають на формування системи продовольчої безпеки, обумовлюють необхідність перегляду ключових методичних підходів та подальших досліджень в межах даної проблематики.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає у дослідженні продовольчої безпеки та ризиків для підприємств-виробників молока.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Зауважимо, що продовольча безпека відіграє надзвичайно важливу роль у збереженні здоров'я, стабільності та соціального розвитку будь-якої країни. Враховуючи тенденцію останнього часу до синтезу й об'єднання проблем продовольчої безпеки та безпеки харчування, вона включає не лише наявність достатньої кількості продуктів для їжі, а й їхню якість, безпечність і поживну цінність [4, 8].

Забезпечення продовольчої безпеки є основою для формування повноцінного фізичного та психічного потенціалу громадян, особливо дітей та молоді. Дос-

тупність продуктів харчування для населення визначається через три ключові аспекти, в тому числі:

- фізичну доступність — наявність їжі у достатньому обсязі на ринку або в домогосподарствах;
- економічну доступність — здатність населення придбати необхідні продукти за прийнятною ціною;
- соціальну доступність — рівність умов доступу до їжі для всіх верств населення, незалежно від соціального статусу, віку, місця проживання чи інших чинників.

Отже, під продовольчою безпекою слід розуміти стан, за якого всі люди в будь-який час мають фізичний, соціальний та економічний доступ до достатньої кількості безпечної та поживної їжі, яка відповідає їхнім харчовим потребам і смакам для активного та здорового життя.

Зміцнення продовольчої безпеки вимагає комплексного підходу, який передбачає розвиток аграрного сектору, зменшення нерівності, підтримку вразливих груп населення та раціональне управління ресурсами.

Із початком повномасштабної війни в Україні питання продовольчої безпеки набуло критичної важливості як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. Збройна агресія спричинила масштабні руйнування сільськогосподарської інфраструктури, зупинку виробництва в багатьох регіонах, порушення логістичних маршрутів і суттєве зменшення обсягів аграрного виробництва.

Сукупні прямі та опосередковані втрати агропромислового комплексу сягнули значних масштабів, створюючи додаткове навантаження на національну економі-

ку та глобальну систему продовольчого постачання. Війна в Україні посилила загальносвітову продовольчу кризу, зокрема шляхом порушення експорту зернових та олійних культур, що традиційно забезпечували значну частку світових обсягів.

Таким чином, військовий конфлікт не лише завдає шкоди українському сільському господарству, а й дестабілізує продовольчі ринки багатьох країн, особливо тих, що залежать від імпорту української продукції.

Так, станом на січень 2024 року в усіх категоріях вітчизняних господарств налічувалося приблизно 2233,6 тисячі голів великої рогатої худоби. Цей показник на 3,3% менше порівняно з аналогічним періодом 2023 року. Зокрема, поголів'я корів скоротилося до 1290,2 тисячі, що на 4,9% менше. У 2023 році виробництво молока сировини в усіх категоріях господарств досягло близько 7,41 млн тонн, що на 5% менше, ніж у 2022 році. Найбільше зниження обсягів виробництва спостерігалось в особистих селянських господарствах — мінус 11% у порівнянні з попереднім роком [4].

Слід наголосити, що молочна галузь, як і в цілому агросфера зазнала втрат, в тому числі й у кількості ферм. За даними Асоціації виробників молока, перед повномасштабним вторгненням в країні працювало 1781 підприємство з виробництва молока, на кінець 2022 року таких господарств залишилося 1440, а за підсумками 2023 року їх вже стало 1309 [5].

Незважаючи на позитивну динаміку з боку аграрних підприємств, які через підвищення продуктивності корів наростили виробництво промислового молока, їхній внесок наразі не здатен повністю компенсувати загальне скорочення. Це свідчить про необхідність подальшої підтримки та модернізації сектору тваринництва, особливо у приватному секторі.

З огляду на складну соціально-економічну ситуацію в країні та вплив зовнішніх факторів, виробництво молока в Україні перебуває під тиском численних ризиків, які безпосередньо впливають на стан продовольчої безпеки. Аналіз цих ризиків дозволяє глибше усвідомити характер загроз, що стоять перед підприємствами молочної галузі, та їхній потенційний вплив на національну продовольчу систему. У таблиці нижче представлено основні групи ризиків, що мають критичне значення для діяльності виробників молока, а також їхні наслідки для продовольчої безпеки України (Табл. 1).

Отже, у контексті сучасних викликів української економіки, підприємства-виробники молока стикаються з широким спектром ризиків, що суттєво ускладнюють їхню діяльність та загрожують стабільності продовольчої системи країни.

Економічні ризики залишаються одними з найгостріших. Зростання цін на енергоносії, корми, паливо та ветеринарні препарати значно підвищує собівартість молочної продукції. Водночас падіння реальних доходів населення знижує платоспроможний попит на молоко та молокопродукти. Коливання валютного курсу та нестабільність ринкової кон'юнктури ускладнюють планування діяльності підприємств, а зниження закупівельних цін від переробників змушує фермерів скорочувати виробництво.

Військово-політичні ризики, викликані триваючими бойовими діями, завдають прямої шкоди молочній галузі. Руйнування ферм, молочних заводів, складів і транспортної інфраструктури, втрата доступу до окупованих територій та проблеми з логістикою — усе це призводить до зменшення обсягів виробництва та ускладнює реалізацію продукції. Окрім того, мобілізація працівників, міграція населення й евакуація підприємств із зон бойових дій суттєво знижують виробничі потужності.

Не менш важливими є кліматичні та екологічні ризики. Посухи, нерегулярні опади та екстремальні погодні умови негативно впливають на якість і кількість кормових культур. Це, у свою чергу, знижує продуктивність тварин і погіршує якість молока. Забруднення ґрунтів і води, а також виснаження природних ресурсів, що використовуються у виробництві, створюють додаткове навантаження на господарства.

Технологічні ризики пов'язані з низьким рівнем технічного оснащення багатьох молочних підприємств. Зношене обладнання, нестача сучасної техніки та обмежений доступ до новітніх технологій уповільнюють модернізацію галузі. Через це зростає собівартість продукції, знижується ефективність виробництва, а конкурентоспроможність українських виробників на внутрішньому і зовнішньому ринках падає.

Свою роль відіграють і соціальні ризики. У сільській місцевості спостерігається відтік населення, особливо молоді, що призводить до кадрового голоду. Нестача кваліфікованих фахівців — зоотехніків, ветеринарів, доярок — ускладнює організацію ефективного виробництва. В умовах війни також загострилися питання психологічного виснаження працівників, що відображається на продуктивності.

Фінансові ризики доповнюють загальну складність ситуації. Багато підприємств втрачають доступ до кредитування або змушені працювати з високими процентними ставками. Інвестори неохоче вкладають кошти в молочну галузь через високий рівень невизначеності та загрозу втрати активів у зоні бойових дій. Відсутність державних механізмів страхування аграрних ризиків ще більше ускладнює ситуацію.

Вказані вище ризики є взаємопов'язаними, і їхня комбінація створює потужний виклик для всієї молочної галузі. Успішна адаптація підприємств можлива лише за умов державної підтримки, кооперації між виробниками, модернізації виробництва та впровадження систем управління ризиками.

У контексті нашого дослідження слід проаналізувати стан та динаміку молочної галузі України з акцентом на регіональні особливості. Підкреслимо, що в умовах триваючих викликів, пов'язаних із війною, українська молочна галузь демонструє дивовижну стійкість. Проте цей розвиток є вкрай нерівномірним, оскільки одні регіони впевнено нарощують виробництво, тоді як інші, особливо ті, що опинилися ближче до фронту, зазнають стрімкого скорочення.

На тлі загальнонаціонального напруження справжніми лідерами стали наступні регіони [3, 6]:

1. Миколаївська область, яка вразила найдинамічнішими показниками, де виробництво молока зросло на 18 %, а поголів'я великої рогатої худоби — на 14 %.

Цей регіон активно відновлюється після активних бойових дій, роблячи ставку на відновлення аграрного потенціалу.

2. У Тернопільській області зафіксовано 13 % приросту виробництва молока та 10 % у поголів'ї. Сприятливі умови, стабільна логістика та зацікавленість інвесторів сприяють зростанню галузі.

3. Хмельниччина показала зростання на 9 % обсягів виробництва та на 5 % у кількості корів, утримуючи стабільні позиції серед молочних регіонів.

4. Житомирська та Полтавська області також демонструють позитивну динаміку, кожна — із приростом у 8?% по виробництву.

5. Значні темпи зафіксовано у Закарпатській та Львівській областях, де у січні-травні 2025 року виробництво зросло одразу на 25 %. Регіони активно використовують свої географічні переваги для експорту в Європейський Союз.

На жаль, саме в областях, що найбільше страждають від війни, було зосереджене виробництво високоякісного молока для подальшої промислової переробки [1]. Тож, Схід і частина Півдня України продовжують нести наслідки військової агресії та мають значно менш оптимістичні показники, а саме:

1. Запорізька область втратила майже все (мінус 88?% у виробництві молока та поголів'ї) і є однією з найсерйозніших втрат для галузі за останні роки.

2. Харківщина, зазнавши руйнівних обстрілів та втрат інфраструктури, показала падіння на 45?% у виробництві та 47 % у поголів'ї.

3. У Сумській області зменшення менш різке, але помітне (мінус 6 % у виробництві й 22 % у поголів'ї).

4. Чернівецька область, хоча і перебуває на відносно далекій відстані від лінії фронту, але втратила 22 % поголів'я. Це може бути пов'язано із внутрішнім переміщенням населення, зміною аграрної структури та ринковими труднощами.

5. У Чернігівській області, попри скорочення поголів'я на 11 %, все ж таки вдалося зберегти серйозні обсяги виробництва (268 тис. тон молока), що свідчить про високу продуктивність на господарство.

На нашу думку, такі відмінності зумовлює те, що, по-перше, регіони, де спостерігається зростання чи то поголів'я, чи то виробництва, розташовані переважно на заході та в центрі країни. Вони залишаються відносно безпечними, отримують інвестиції, модернізують ферми, впроваджують нові технології та активно співпрацюють з європейськими партнерами.

По-друге, регіони, де відбувається скорочення чи то поголів'я, чи то виробництва, зазнають воєнного впливу (руйнування, евакуація персоналу, обмежений доступ до кормів та ринків тощо). Це серйозно гальмує їхнє відновлення.

Українська молочна галузь переживає трансформацію, яка пов'язана з географічним зміщенням центрів виробництва, технологічним оновленням і стратегічною адаптацією до нових реалій. Як бачимо, регіональні відмінності залишаються критичними, а саме: ріст характерний для відносно безпечних, модернізованих регіонів, та скорочення — для воєнно уражених територій.

Молочна галузь України є однією з ключових у структурі агропромислового комплексу, і, незважаючи на виклики воєнного часу, вона має реальні шанси на відновлення та стратегічне зростання. Перспективи залежать від декількох факторів, а саме: внутрішніх реформ, міжнародної інтеграції, державної підтримки та інвестицій.

Проведене дослідження дає підстави окреслити стратегічні напрямки розвитку підприємств-виробників молока, в тому числі:

1. Технологічна модернізація, тобто поступове оновлення ферм, автоматизація процесів, застосування цифрових систем управління (ERP, облік надойв, IT для відстеження здоров'я корів) забезпечать підвищення продуктивності й якості продукції.

2. Розвиток експорту. Україна вже експортує майже удвічі більше молочних продуктів, ніж імпортує. З огляду на наближення до стандартів Європейського Союзу та Угоди про зону вільної торгівлі, відкриваються нові ринки збуту, особливо для сирів, сухого молока та вершкового масла.

3. Державна підтримка та гранти ЄС. Існує потенціал розширення пільгового фінансування для малого та середнього бізнесу, компенсації за модернізацію ферм і придбання обладнання, підтримки кооперативів та сімейних ферм.

4. Попит на якісну продукцію, який обумовлений тим, що споживачі в Україні все більше звертають увагу на якість і походження молочної продукції. Це стимулює виробників працювати в умовах "білої економіки" й переходити на стандарти якості ЄС.

5. Фокус на сталість та екологію. Тренди "зеленої економіки" сприятимуть розвитку енергоефективних ферм, утилізації відходів, переходу на кормові системи з низьким вуглецевим слідом.

Якщо галузь отримає інституційну та фінансову підтримку, Україна може не лише повністю забезпечити себе молочними продуктами, а й стати конкурентоспроможним експортером у Європі, Азії та на Близькому Сході вже у найближчі 5—7 років.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, продовольча безпека в Україні безпосередньо залежить від стабільності та ефективності молочної галузі, яка забезпечує населення базовими продуктами харчування. У сучасних умовах вона виконує не лише економічну, а й соціальну функцію, тобто підтримує сільське населення, формує експортний потенціал та зміцнює продовольчу незалежність країни.

Разом з тим, виробники молока стикаються з низкою ризиків (військові загрози та знищення інфраструктури, скорочення поголів'я та відтік кваліфікованих кадрів, обмеження доступу до фінансування й ринків збуту, коливання закупівельних цін і зниження рентабельності), що можуть підірвати національну продовольчу стабільність.

Для зниження цих ризиків необхідна цілеспрямована державна політика, спрямована на інвестиції в інфра-

структуру, підтримку фермерів, модернізацію виробництва, розвиток кооперації та збереження внутрішнього споживання.

Таким чином, розвиток молочної галузі є не лише економічною необхідністю, а й стратегічним елементом національної безпеки, що вимагає системного підходу, довгострокового бачення та міжсекторальної співпраці.

Література:

1. Бондаренко В., Рябчик А., Луцій О. Роль партнерських відносин у забезпеченні продовольчої безпеки України через ринок молочних продуктів. Економіка та суспільство. 2025. № 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-160>.

2. Васильченко О. М. Економічна ефективність виробництва молока у сільськогосподарських підприємствах. Економічний аналіз. 2018. Том 28. № 2. С. 111—118.

3. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html.

4. Мазур Г. Ф., Ельхаддад А. А. Парадигма забезпечення продовольчої безпеки на основі підвищення потенціалу аграрного сектору. Агросвіт. 2024. № 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.9.49>.

5. Молочна карта України — 2024. 2024. URL: <https://infagro.com.ua/ua/2024/06/16/molochna-karta-ukrayini-2024/>.

6. Молочна карта України — 2025. 2025. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4000488-ukraina-torik-eksportuvala-majze-vdvici-bilse-molocnih-produktiv-niz-importuvala.html?utm_source=chatgpt.com.

7. Молочна галузь України втрачає темп: за два місяці виробництво скоротилося на 3,5. 2025. URL: https://landlord.ua/news/molochna-galuz-ukrayiny-vtrachaye-temp-za-dva-misyaczi-vyrobnyczstvo-skorotylosya-na-35/?utm_source=chatgpt.com.

8. Трусова Н. В., Присяжнюк Н. М., Мазур Т. Г., Роль Н. В., Федорук Н. М. Теоретичні підходи до розуміння поняття "продовольча безпека". Агросвіт. 2024. № 18. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.18.9>.

References:

1. Bondarenko, V., Riabchik, A. and Lutsij, O. (2025), "The role of partnerships in the food security of Ukraine through the dairy products market", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-160>.

2. Vasyli'chenko, O. M. (2018), "Economic efficiency of milk production in agricultural enterprises", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 28, no. 2, pp. 111—118.

3. State Statistics Service of Ukraine (2025), available at: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html. (Accessed 10 Sept 2025).

4. Mazur, H. F. and El'khaddad, A. A. (2024), "The paradigm of food security based on increasing the potential of the agricultural sector", *Ahrosvit*, vol. 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.9.49>

5. Infagro (2024), "Milk map of Ukraine — 2024", available at: <https://infagro.com.ua/ua/2024/06/16/molochna-karta-ukrayini-2024/> (Accessed 10 Sept 2025).

6. Ukrinform (2025), "Dairy map of Ukraine — 2025", available at: https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/4000488-ukraina-torik-eksportuvala-majze-vdvici-bilse-molocnih-produktiv-niz-importuvala.html?utm_source=chatgpt.com. (Accessed 10 Sept 2025).

7. landlord.ua (2025), "Ukraine's milk production is slowing down: in two months, production has decreased by 3.5", available at: https://landlord.ua/news/molochna-galuz-ukrayiny-vtrachaye-temp-za-dva-misyaczi-vyrobnyczstvo-skorotylosya-na-35/?utm_source=chatgpt.com. (Accessed 10 Sept 2025).

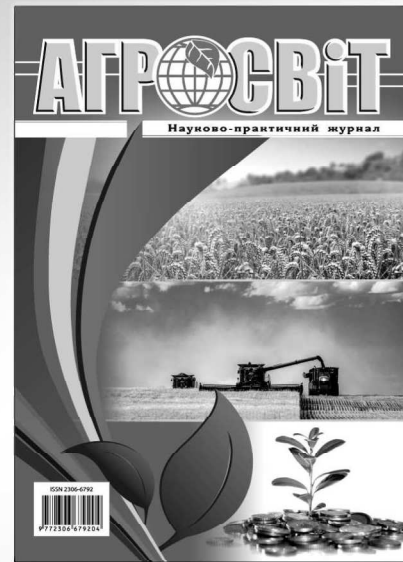
8. Trusova, N. V., Prysiazhniuk, N. M., Mazur, T. H., Rol', N. V. and Fedoruk, N. M. (2024), "Theoretical approaches to understanding the concept of "food security"", *Ahrosvit*, vol. 18. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.18.9>. (Accessed 10 Sept 2025).

Стаття надійшла до редакції 15.09.2025 р.

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292